

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 122g/2020

privind excepția de neconstituționalitate
a articolului 385 alin. (4) din Codul de procedură penală
(*reducerea pedepsei inculpatului drept compensă pentru încălcarea
drepturilor sale [2]*)

CHIȘINĂU

1 octombrie 2020

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Gheorghe Reniță, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 23 iulie 2020,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 1 octombrie 2020, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a articolului 385 alin. (4) din Codul de procedură penală, ridicată de dl avocat Alexandru Bot, în interesele dlui Alexei Damaschin, inculpat în dosarul nr. 1a-203/19, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de un complet de judecată de la Curtea de Apel Chișinău format din dna Silvia Gîrbu și dnii Iurie Iordan și Sergiu Furdui, în baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Printr-o sentință din 17 octombrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, dl Alexei Damaschin a fost condamnat în baza articolelor 27 și 190 alin. (5) [*tentativă de escrocherie comisă în proporții deosebit de mari*] din Codul penal.

4. În baza articolului 385 alin. (4) din Codul de procedură penală, instanța i-a aplicat dlui Alexei Damaschin pedeapsa închisorii sub limita minimă prevăzută de sancțiunea articolului 190 alin. (5) din Codul penal, drept recompensă pentru încălcările comise de acuzatorul de stat.

5. Ulterior, sentința a fost atacată cu apel de către dl procuror Victor Poiată și de către dna avocat Lilia Prodan, în interesele dlui Alexei Damaschin.

6. Pe 4 iunie 2020, dl avocat Alexandru Bot a ridicat, în interesele dlui Alexei Damaschin, excepția de neconstituționalitate a articolului 385 alin. (4) [*chestiunile pe care trebuie să le soluționeze instanța de judecată la adoptarea sentinței*] din Codul de procedură penală în fața Curții de Apel Chișinău.

7. Printr-o încheiere din 4 iunie 2020, Curtea de Apel Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat, în acest sens, Curtea Constituțională, în vederea examinării acesteia.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 21 Prezumpția nevinovăției

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

9. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală sunt următoarele:

Articolul 385 Chestiunile pe care trebuie să le soluționeze instanța de judecată la adoptarea sentinței

„[...]”

(4) Dacă, în cursul urmăririi penale sau judecării cauzei, s-au constatat încălcări care au afectat grav drepturile inculpatului ce derivă din calitatea procesuală a inculpatului, instanța examinează posibilitatea reducerii pedepsei inculpatului drept compensare pentru aceste încălcări.

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

10. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că prevederile articolului 385 alin. (4) din Codul de procedură penală nu întrunesc cerințele de calitate și previzibilitate ale legii.

11. Astfel, autorul excepției susține că norma contestată nu-i permite inculpatului să pretindă încetarea procesului penal, ci doar o eventuală

reducere a pedepsei, fapt care nu-i asigură toate garanțiile necesare apărării sale.

12. În opinia sa, dispozițiile contestate încalcă articolele 21 [*prezumția nevinovăției*] și 23 [*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*] din Constituție.

B. Aprecierea Curții

13. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

14. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

15. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de reprezentatul unei părți în proces. Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

16. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolul 385 alin. (4) din Codul de procedură penală. Prevederile contestate stabilesc examinarea posibilității reducerii pedepsei inculpatului drept compensare pentru încălcările care au afectat grav drepturile acestuia în cursul urmăririi penale sau judecării cauzei.

17. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză în care prima instanță a aplicat persoanei o pedeapsă sub limita minimă prevăzută de lege, pentru încălcările comise de acuzatorul de stat (a se vedea *supra* § 4), iar instanța de apel trebuie să verifice legalitatea și temeinicia sentinței pronunțate de către prima instanță. Prin urmare, Curtea consideră că prevederile contestate pot fi aplicate în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

18. Curtea observă că prevederile contestate au făcut anterior obiect al examinării sale. În acest sens, Curtea a pronunțat Decizia nr. 6 din 5 ianuarie 2018, prin care a declarat inadmisibilă sesizarea nr. 171g/2017, deoarece autorul nu a formulat o veritabilă critică de neconstituționalitate.

19. Astfel, excepția de neconstituționalitate este una repetată. Totuși, de principiu, această situație nu poate să constituie un impediment pentru a solicita controlul de constituționalitate al unor prevederi din perspectiva altor critici de neconstituționalitate. În astfel de cazuri, Curtea trebuie să verifice dacă sesizarea conține argumente noi sau dacă există circumstanțe de ordin general care să justifice o altă soluție privind admisibilitatea (a se vedea DCC nr. 124 din 25 noiembrie 2019, § 17; DCC nr. 25 din 2 martie 2020, § 19).

20. Curtea constată că, deși autorul pretinde încălcarea articolelor 21 [*prezumția nevinovăției*] și 23 [*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*] din Constituție, argumentul său principal se referă la imposibilitatea încetării procesului penal în ipoteza în care se

constată că acuzatorul de stat a comis încălcări care au afectat drepturile inculpatului și că prevederile contestate ar fi imprevizibile.

21. Curtea notează că stabilirea unor temeuri privind încetarea procesului penal reglementată de articolul 391 din Codul de procedură penală ține de politica procesual-penală a statului. Dezacordul autorului excepției de neconstituționalitate cu opțiunea legislatorului de a le acorda instanțelor de judecată posibilitatea reducerii pedepsei în cazul în care s-au constatat încălcări în cursul urmăririi penale sau al judecării cauzei ale drepturilor inculpatului nu constituie o veritabilă critică de neconstituționalitate.

22. De altfel, și Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că reducerea pedepsei poate constitui o redresare pentru încălcarea unor drepturi garantate de Convenția Europeană a Drepturilor Omului (a se vedea cazul *Chiarello v. Germania*, 20 iunie 2019, § 55).

23. Instanțelor de judecată le revine sarcina ca, în fiecare caz particular, să aprecieze dacă ar putea dispune reducerea pedepsei în cazul în care s-au constatat încălcări ale drepturilor inculpatului în cursul urmăririi penale sau al judecării cauzei.

24. În orice caz, Curtea reține că partea apărării poate contesta cu apel sentința instanței prin care s-a aplicat articolul 385 alin. (4) din Codul de procedură penală. Codul de procedură penală îi acordă părții apărării suficiente garanții și remedii împotriva eventualelor încălcări și abuzuri din partea organelor de urmărire penală și a instanțelor ierarhic inferioare. Prin urmare, Curtea nu constată incidența articolului 21 din Constituție.

25. Totodată, Curtea constată că argumentele autorului se referă la aplicarea prevederilor articolului 385 alin. (4) din Codul de procedură penală de către instanța de judecată, iar asemenea aspecte nu intră în sfera controlului de constituționalitate exercitat de Curte, ci sunt de competența instanței de judecată investite cu soluționarea litigiului, respectiv a celor ierarhic superioare în cadrul căilor de atac prevăzute de lege. Problema aplicării normei contestate a fost pusă în discuție și în contextul examinării sesizării nr. 171g/2017.

26. Astfel, Curtea constată că nu există circumstanțe de ordin general care să justifice reevaluarea considerentelor și soluției din Decizia sa nr. 6 din 5 ianuarie 2018.

27. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* excepția de neconstituționalitate a articolului 385 alin. (4) din Codul de procedură penală, ridicată de dl avocat Alexandru Bot, în interesele dlui Alexei Damaschin, inculpat în dosarul nr. 1a-203/19, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

*Chișinău, 1 octombrie 2020
DCC nr. 112
Dosarul nr. 122g/2020*